

śrīḥ
śrīmate nigamāntamahādeśikāya namaḥ
śrīmān veṅkaṭanāthāryaḥ kavītārkikakesarī
vedāntācāryavāryō me sannidhattāṃ sadā hr̥di ॥

kavītārkikasim̐ha sarvatantrasvatantra
śrīmadvedāntadēśika viracitaṃ mahākāvyaṃ

॥ yādavābhyudayaḥ ॥
॥ saṣṭhaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by*
Sunder Kidāmbi
with the blessings of
śrī raṅgarāmānujamahādeśikan
His Holiness śrīmad āṇḍavan of śrīraṅgam

*This was typeset using L^AT_EX and the **skt** font.

śrīḥ
śrīmate rāmānujāya namaḥ
śrīmate nigamāntamahādeśikāya namaḥ

॥ yādavābhyudayaḥ ॥
॥ saṣṭhaḥ sargaḥ ॥

śamayatā puruhūtamahotsavaṃ
vrajapatiḥ saha vallavayūthapaiḥ |
nibhṛtamañjugirā nijasūnunā
nijagade jagadekakuṭumbinā || 6.1 ||

viditavāniva vijñapayāmyahaṃ
śṛṇuta me śakuneriva bhāṣitam |
pṛthukabuddhirahaṃ pṛthucetasah
prabhavato bhavato nahi śikṣaye || 6.2 ||

nigamadṛṣṭamidaṃ nikhilena vaḥ
kvacana viśvatanau puruṣe sthite |
ya iha yāmupajīvati tattanuṃ
sa hi tayā hitayā bhuvi nāthavān || 6.3 ||

atijajeta nijāṃ yadi devatāṃ
ubhayataścyavate juṣate'pyagham |
kṣitibhṛtaiva sadaivatakā vayaṃ
vanavatā'navatā kimahidruhā || 6.4 ||

anaghaśādvalakānanasampadā
nadanadīhradanirjharaśālinā |
bahupaśuḥ paśupālakasaṃtatiḥ
mahibhṛtā hi bhṛtā na marutvatā || 6.5 ||

acalamarcata kiṃ vibudhaiścalaiḥ
śubhavanaṃ bhavanaṃ ca divaukasām |
kṣamamanena vane parirakṣite
na hariṇā hariṇānapi bādhitum || 6.6 ||

giriṣu viṣṇuvibhūtiṣu yujyate
 nikhiladevamayīṣu ca goṣu naḥ |
 tadubhayāśritavrṭtyupajīvinām
 guru ciraṃ ruciraṃ ca samarcanam || 6.7 ||

abhimataṃ girayaḥ kṛtasatkriyā
 dadati darśitadaivatabhūmikāḥ |
 haritarakṣumukhairapi vighrahaiḥ
 ahitamāhitamānaviparyayāḥ || 6.8 ||

paśubhiradricarairupakalpīte
 vrajanaye janayema na viplavam |
 kṣitimṛdeṣa samāhitasiddhaye
 janamitaṃ na mitampacatāṃ nayet || 6.9 ||

api ca sādhu gavāmabhivardhanāt
 anṛtahānijayā nijayā'khyayā |
 bhajati gopagaṇairabhirādhyatāṃ
 vanamayaṃ namayan phalasampadā || 6.10 ||

harati tāpamasāvupaseduṣāṃ
 mahimavān himavāniva dakṣiṇaḥ |
 vitanute maṇiraśmibhirapyasau
 surapaterapateja ivāspadam || 6.11 ||

pradiśatā madhumūlaphalāni naḥ
 sataruṇā taruṇādbhutavīrudhā |
 upakṛtaṃ giriṇā tadihārpyatāṃ
 rasatataṃ satataṃ havirāhṛtam || 6.12 ||

samarutā marutāpajitā'munā
 nadavatā datatāntidavīyasā |
 śramahatā mahatā kṛtaviśramā
 vayamito yamitolbaṇaśākvarāḥ || 6.13 ||

bahumato manujā dadhate dhṛtiṃ
 bahumato'yamananyadhṛtiḥ satām |
 giriśatonnatimānadhiko hyasau
 giriśatoṣakṛto'pi mahābhṛtaḥ || 6.14 ||

sanagarā nagarājimatā'munā
 kuhariṇā hariṇā samasampadā |
 satatamātata mānamahīyasī
 vasumatī sumatīśvara dhāryate || 6.15 ||

surasagandhavibhūtinidhe hitaṃ
 parigrhāṇa nīje paśupālana |
 surasagandhavibhūti nidhehi taṃ
 harimavetya giriṃ haviruttamam || 6.16 ||

viśuddhatoyaughaparītapārśve
 śuddhāśayāḥ śveta ivāntarīpe |
 nirāśiṣo nityamihāśrayante
 naiḥ śreyasaṃ tāta nivṛttidharmam || 6.17 ||

ihavāsamahī samahīnaguṇe
 sthirakuñjagrhe jagrhe vibudhaiḥ |
 ayamānamatāṃ na matāṃ na tanuṃ
 kṣitibhṛdbhajate bhaja tena dhṛtim || 6.18 ||

tatabhūmīrasau jayati tridivaṃ
 pavanāgatata pavanāgatata |
 iha devagaṇairaniśādhyuṣitā
 yutakokanadāyutakokanadā || 6.19 ||

prakṛṣṭavamśodayamānanīyaḥ
 prabhūtatoyaprathitānurūpyāḥ |
 pravālamuktāmaṇicitritāṅgīḥ
 patnīrayaṃ prāpayate payodhim || 6.20 ||

nanda nītidhana sarvanandanī
 tattva yātamati bhūṣa tattvayā |
 sādhunā kṣitibhṛto rasādhunā
 sevyatāmiha gatena sevyatām || 6.21 ||

namyateha niyatā vibhūtaye
 bhūtayeśvaratayā virājate |
 rājatedrśataṭimahiḥyase
 hīyase na yadi nāma namyate || 6.22 ||

ayoganidrasya hareridānīṃ
 mānye pade mānasataḥ pravṛttāḥ |
 tvadāśayasvacchasaritpravāhe
 haṃsaiḥ samaṃ vāsamihāśrayema || 6.23 ||

niśākarasya sphaṭikeṣvihādhikaṃ
 sujātarūpā śrayato vibhā sitā |
 raviprabhā ca sprśatīva sāṃdhyatām
 sujātarūpāśrayato vibhāsītā || 6.24 ||

na dantino'smin muditā nadanti no
 vanasthalīlā'stviha devanasthalī |
 vrajādhipāghonnatitīvrajādhipā
 prabhātātāmrāśmaganaṇaprabhātātā || 6.25 ||

mahiḥyasī gopagaṇāśritā mahī
 vanairupetā phalapuṣpabhāvanaiḥ |
 rasaugharamyairapi nirjharairasau
 cakāstyamuṣmin yavasaiśca mecakā || 6.26 ||

sadonnatāya praṇamatyamuṣmai
 satām kaniṣṭhā prathamāṅkaniṣṭhā |
 niśāmayāsmiṇ saritaśca ratna-
 prabhāsamānāḥ pratibhāsamānāḥ || 6.27 ||

iha vaṃśalatāvilagnavālāḥ
 priyavālā natakaṃdharāścamaṛyaḥ |
 śabarīkabarīnirīkṣaṇena
 trapamāṇā iva niścālā bhavanti || 6.28 ||

harinīlarucā lasattamisro
 divase'pi sphuradoṣadhipradīpaḥ |
 niśi caiṣa tapodhanāṅgadīptyā
 dinamohādavibhaktakokayugmaḥ || 6.29 ||

vrajavairavatīṣu vallavānāṃ
 vṛṣa senāsu sadānavāsu devaḥ |
 acalākṛtirāśu naiṣa goptā
 vṛṣasenāsu sadā na vāsudevaḥ || 6.30 ||

madhunā savibhava santam
 madanadhanam yaṃ vadanti śubhadivasam tam |
 niyatamihaiva vasantam
 niškāmadhiyo'pi nirviśanti vasantam || 6.31 ||

kānanam dadhadasau sadonnamat
 kāñcanārakakubham sadṛkṣakaḥ |
 mandarasya mahatā svavarṣmaṇā
 kāṃ ca nāra kakubham sadṛkṣakaḥ || 6.32 ||

aneasā hānirupaiti neha sā
 na kaṃdarasthasya diśatyakam daraḥ |
 apāsya tāṃ bhītimasāvupāsyatāṃ
 sadā navā bhūmiriyam sadānavā || 6.33 ||

samindhate'sminnajahatsamādhikāḥ
 samādhikātītadhiyaḥ sthirāśayā |
 sthirāśayāśca vratinaḥ sadārasāḥ
 sadārasādhyeṣu tapassvavasthitāḥ || 6.34 ||

vasatyamuṣmin vanadevatādbhutā
 vibhāti bhāsvattilakālikānanā |
 vicitraratnā mahatī ca mekhalā
 vibhāti bhāsvattilakālikānanā || 6.35 ||

tapasvināmātmaavidāṃ nivāsaiḥ
 samānabhūmāvasamānabhūmā |
 ihāṭavī kāñcanakarṇikāra-
 parāgatāmrā'pyaparāgatāmrā || 6.36 ||

sarassu jātaiḥ nalinaiḥ sujātaiḥ
 apāṃ taraṅgaiśca sudhāntaraṅgaiḥ |
 ihāsame'tivratatau sameti
 maruttuṣāraḥ śramaruttuṣāraḥ || 6.37 ||

yamabhiplutamambudharairabhitāḥ
 sarasā sarasāsa rasā''sarasā |
 sthiradharmā tayā girirādriyate
 sa mayā samayāsama yā samayā || 6.38 ||

praṇama tamimamacalamamaram
 ahitamahitamahitamahita |
 bhajanamalaghu viphalamiha na
 sadayasadaya sadaya sadaya || 6.39 ||

ratnopasaṅghaṭitaśṛṅgaphaṇāsahasraḥ
 sphāroditasphaṭikaraśmiviśuddhakāyaḥ |
 nityaṃ vahannijabalena mahīmahīnaḥ
 puṣyatyasau madhuriporapi bhogayogam || 6.40 ||

marudgaṇasamāśrito maghavaratnanīladyutiḥ
 vibhāti vanamālayā vitatanityatuṅgākṛtiḥ |
 kanatyabhogataḥ śriyā kanakaraśmipītāmbaraḥ
 karoti vidhṛtiṃ bhuvāḥ kathamasau na viśvambharaḥ || 6.41 ||

muhuravadhīrito'pi bhajatīha yuvā gaṇayan
 hitamatibhūritānavasudhe vanitāṃ tarasā |
 sapadi vihāya mānamiyamṛcchati taṃ prati sā
 hitamatibhūritā navasudheva nitāntarasā || 6.42 ||

iha maruto vahanti surasindhusagandhasari-
 dvikasita hemakokanada saurabhasārabhṛtaḥ |
 madhukaramaulidaghna madadantura dantighaṭā-
 karaṭakaṭāhavāhighana śīkaraśībharitāḥ || 6.43 ||

manaḥ priyamiha prabho madhurasādaram sādaram
 vidhatsva havirarpayanvrataśubhāvanāṃ bhāvanām |
 kuruṣva ca guruṣvaghakṣapaṇadakṣiṇāṃ dakṣiṇāṃ
 prayacchati tavepsitaṃ praṇayaparvataḥ parvataḥ || 6.44 ||

giribhajanoditapriyavikāsamaye samaye
 janitanabhaḥ pracārajalapatrīdaśaistrīdaśaiḥ |
 saha yadi naḥ sameti harirapratighapratighaḥ
 pratihatimetu duṣṭavadhadohalinā halinā || 6.45 ||

pratyakṣaṃ gotramāsannaṃ kīmanādr̥tya godhanaiḥ |
 adr̥śyo gotrabhit kaścidgataḥ svargaṃ gaveṣyate || 6.46 ||

ahāryo vividhairbhogairākarṣan vibudhānapi |
 aparicchinnamūlo'sau sasāraḥ sarvaduḥ khakṛt || 6.47 ||

nanda gopaprabho dharmairvraja vṛddhārya sadgatim |
 bhaja tāmeva buddhvā'driṃ tanu trāṇe ratim gavām || 6.48 ||

nānāphalavanālīke nālīkeddhāmitodake |
 todake ca kṣudhāmatra dhāma trastahitaṃ viduḥ || 6.49 ||

sahasā saha sārddhairmā tarasetarasevanam |
 tanu tāta nutādvajrī na gato na gato'rcyatām || 6.50 ||

jūṣatāmiha dhīḥ sūryasamā hi tava sundarīm |
 rakṣārthamiha yakṣeṇa samāhitavasum darīm || 6.51 ||

sabhājanam vadāmyetadgavyaiḥ sarasabhājanam |
sabhājanam girerarthyaṃ svavṛtṭyullāsabhājanam || 6.52 ||

bhavatā bhavatāpaghne bhāvite bhāvitejasā |
sutarā sutarāmasmin surabhīḥ surabhīśvara || 6.53 ||

bahūvidbhyaḥ samagrāhi samagrā hi matistvayā |
ato'nyajanasamḍigdhe na samḍigdhe hitāhite || 6.54 ||

govardhanaprakāśinyā govardhanasamākhyayā |
samakṣe'pi girerasya samakṣepi kṣamā stutiḥ || 6.55 ||

vayaṃ dhenuśataiḥ sārddhamatrāsaṅkatakānvayāḥ |
anvabhūma nirābādhamatrāsaṃ katakānvayāḥ || 6.56 ||

anantamahimā so'yaṃ samastavasudhādharah |
maulimaṇḍanamasyenduḥ samastava sudhādharah || 6.57 ||

tapodhanairayaṃ śailo mahābhāga mahīyate |
godhanairapi na tvatra mahābhāgama hīyate || 6.58 ||

rodhorodhojjhitairutsairutsaikatairasau |
mahīmahīnāṃ tanute grāvāgrāvāptatārah || 6.59 ||

dhiṣaṇātīta dhiṣaṇā lokanītyā'stu lokanī |
sudhare'sminvasudhare tāta tejasvitātate || 6.60 ||

pādapādabhraparyantā dīnādīnāmasau gatiḥ |
gopa gopanayogyā'smin kāntā kāntārah || 6.61 ||

iha puṣpaughaniṣpannavrajāmode vane hite |
bhṛśamutsavasamtoṣaṃ vrajāmo devanehite || 6.62 ||

prayatasva girerasya vrajadeva sabhājane |
khapuspakalpe mā bhaktim vraja devasabhājane || 6.63 ||

devasthānamivendhānaṃ parāyaṇamavāritam |
govardhanamavehyenaṃ nārāyaṇamivāgatam || 6.64 ||

moghāśo maghavāndevaḥ syādatratyasya sādane |
meghānāmami vā bhāvaḥ sādameyadrisādane || 6.65 ||

acañcalāṅgasattākaścalācalaghanātataḥ |
acalaḥ kasya nākalyaḥ sādhyānandasya siddhikṛt || 6.66 ||

agaḥ sanaga āsannaḥ sālatalalatātataḥ |
satataṃ saṃhataghanāḥ saṅgatānandasādhakaḥ || 6.67 ||

ahahāṅga khagaṅgākagāhakāṅgāṅkagāgakaḥ |
aghākāgāṅgakāgāṅkagāṅgakāgakhagāṅgakaḥ || 6.68 ||

rajatagairikaratnagaṇairayaṃ
kanati kāntalatāñcitakānanaḥ |
trijagadekanidhānatayādhikaḥ
tridaśarājadharādharatallajāt || 6.69 ||

saheta parvato'yaṃ vo goptuṃ kvacana kandare |
adaridrā vasāmo'tra sarvahetorivodare || 6.70 ||

ghanāghanā ghanāghanādbhuteha śākhisaṃtatiḥ |
vanāvanāvanāvanānurūpasatphalāvṛtā || 6.71 ||

vṛteha bhāti hemabhūrnameruṇā samantataḥ |
pratīhi nainamadbhutaṃ na meruṇā samaṃ tataḥ || 6.72 ||

iha prabhūtavāhinīvane vane vane vane |
phalena bhūyate svayaṃ natena tena tena te || 6.73 ||

ahāryameticetanāsitasitānarāja te |
ahāryameti cetanā sitāsita na rājate || 6.74 ||

samagraguṇabhūmā'sau sānumānāgamānitaḥ |
samāhitadhiyāṃ sevyāḥ sānumānāgamānitaḥ || 6.75 ||

yācale jarasānetā tāne sārājale cayā |
kālimānavasāyāmā māyā sā vanamālikā || 6.76 ||

ekakriyānvitaślokāvṛttiḥ

abhrāntamatisāyyeha virājitatamāgame |
niśāmayālīnaghanaṃ sālaughamatinandanam || 6.77 ||

abhrāntamati śayyehavirāji tatamāgame |
niśāmayālīnaghanaṃ sālaughamatinandanam || 6.77 ||

cārucīrīrucā rocī rurucārairacarcaruḥ |
ciroccarociracaro ruciro rucirācaraḥ || 6.78 ||

nītinetra natānanta nitāntonnatatānataḥ |
tāteto'tanuto'nītaṃ na nuttainonutāntataḥ || 6.79 ||

sarāsasārasāsāraiḥ sūrosrasarusārasaiḥ |
rasasūḥ sarasasraṃsaiḥ saraḥ sārarasairasau || 6.80 ||

dhīra dhīradhurādharī dhārādharadharo'dhare |
rodhodharārodharodhidhārādharo dharādharah || 6.81 ||

bhūbhṛnnibhebbhabhānenā-
nena bhūnābhinenabha |
bhānubhānubhabhābhinnam
nunnam nūnam na no nabhaḥ || 6.82 ||

tatra tatrātītāre'tra tārātītatarūttare |
tarettātāratīretātate trātari te ratiḥ || 6.83 ||

vitātītāvṛtivrte vītātītāvṛtāvṛtau |
tātāvātātivrte'ti vāto'tivātate'vati || 6.84 ||

nunnainasāṃ ninamśunāṃ sānūnāsanāsānunā |
sānasāṃ naḥ sasenānāṃ sānenāsannasūḥ saniḥ || 6.85 ||

kallolollolakīlāle kekākalakalākule |
kālikākalilāloke kāle kāle kilaikakuḥ || 6.86 ||

patatā patatopetaḥ patitotpatitātapaḥ |
pātā pītopatāpo'pī tapaḥ pūtapate pītaḥ || 6.87 ||

bhūtabhūte bhūtabhr̥to bhītatābhītibhūtibhūḥ |
bhātīto bhūbhr̥to bhābhr̥dbhātā bhātā tu bhūtitaḥ || 6.88 ||

marumurmuramarmāriṃ māramāre'marāmare |
ramārāme murārau rurāmemamurumerumam || 6.89 ||

ravīrerāvarāvāro'vara vairivirāvara |
vivarārāvivivaro vīra vavre varairuruḥ || 6.90 ||

mānayānanyaniyamo mānyamenamanāmayaḥ |
yamināṃ nāma namyo'yamameyo maunamāninām || 6.91 ||

niḥ samānena mānena sumanomānasaiḥ samaḥ |
somasīmāsamāsannasānumānsānumānasau || 6.92 ||

tātetātītītītītāḥ kekākākukakekikaḥ |
pāpopapāpapāpāpo nānānānānnanānnanīḥ || 6.93 ||

yaye yā yāya yo yo'yaḥ sa so'sau sāsa sāsusūḥ |
mama māmō'mamāmāma gogāgogāgogogaguḥ || 6.94 ||

rururūrurirāro'raṃ dūdādīṃ dadadādidāḥ |
lālilolālilālō hāhāhūhūhaheha hi || 6.95 ||

nānānānānānānānānā nānā nānā nā nānā |
nā nānānānā nā nānānānānā nā nānānānā || 6.96 ||

iti tattvamatattvaṃ ca yathāvadavagāḍhayā |
arcyānarcyau dhiyā bhindangodhanānyava gāḍhayā || 6.97 ||

nayānayanayanayanayanayanayanayā |
nayānayanayanayanayanayanayanayā || 6.98 ||

yānayanayanayāna yānayanayanayāna |
yā nayānayanayā na yānayanayā na yā na || 6.98 ||

māyābhāsā sābhāyāmā yā sūtāyā yātāsūyā |
bhātāyāyāyātābhā sā yāyāge geyāyāsā || 6.99 ||

sevā mānanamāvāse vāsītāhihitāsivā |
mātā pitā tāpitāmā nahitātatatā hi na || 6.100 ||

gehā devavadehāge hāsātānanatāsahā |
detānayāyānatāde'va nayāta tayānava || 6.101 ||

nadīsārasametātra dīptā bhāsā narāvṛtā |
sābhānāsau mābhirāme rasā saumyā sumānasa || 6.102 ||

vasudā trasadānanda dhīsudānta mudā natā |
tānadā muktidā ramyā sanadā'tra sadā rasā || 6.103 ||

saddaive'nikurayātavaibhavalatā-
śobhyuccanānāgame
bhavyaṃ karma sadārcitodbhava nadī-
yādaḥ sanāthīkrte |
citrāṭavyanuvāhivātavalana-
śreyaḥ praceyotsave
vedoktyā samaye bhajeḥ śuci gi-
rau merūnnate'smindhruve || 6.104 ||

vāse nāsmīnpūjādevā vāde jātātodyārāvā |
vārādyāvīrbhūtājīvā vājītātrādīnā sevā || 6.105 ||

sānumānayamatītatārakaḥ
sānumānayamatītatārakaḥ |
sānumānayamatītatārakaḥ
sānumānayamatītatārakaḥ || 6.106 ||

virājamānādasamāna bhūmā-
virājamānādasamānabhūmā |
virājamānādasamānabhūmā
virājamānādasa mānabhūmā || 6.107 ||

akliṣṭacitramidamatra manāgivotkaṃ
 citrāyutāni suvacāni punastathāpi |
 kṛtyaṃ vibhornigamanīyamananyabhaktaiḥ
 ārādhyatāṃ harirasau pṛthivīdharātmā || 6.108 ||

iti kathayati kṛṣṇe gopavṛddhā vidadhyuḥ
 śaraṇamaśaraṇānāṃ śādvalaśyāmalāṅgam |
 pulakitavanamālaṃ puṣpakiñjalkajālaiḥ
 puruṣamacalaśṛṅge puṇḍarikāyatākṣam || 6.109 ||

śatamakhamañiśailaḥ syādasau devatātmā
 śaradi samuditam vā toyakālasya tokam |
 ciraparicitapūrvam cetasāṃ kiṃ na bhāgyam
 na kimidamiti cintāṃ na vyatīyāya nandaḥ || 6.110 ||

ādyam kimetadadhidaivatamadbhutānāṃ
 ākālīkaṃ phalamutaikamidaṃ śubhānām |
 ekībhavannidhiraṣau kimabhīpsitānāṃ
 ityanvabhāvi sa vidhopagataiḥ sa devaḥ || 6.111 ||

pītāṃśuke pṛthulabāhubhujāntarāle
 meghābhijanmani mithaḥ pratibimbabuddhyā |
 dhanyāni gopanayanāni tadā'nvabhūvan
 kṛṣṇe ca tatra ca kiyanti gatāgatāni || 6.112 ||

|| iti kavītārkikasīṃhasya sarvatantrasvatantrasya
 śrīmadveṅkaṭānāthasya vedāntācāryasya
 kṛtiṣu yādavābhyudaye mākāvye
 saṣṭhaḥ sargaḥ ||